

27. januar 2023

Holbergkomitéens begrunnelse: Joan Martinez-Alier

Professor Joan Martinez-Alier er en av verdens ledende forskere innen økonomi, politisk økologi og klimarettferdighet. Hans tverrfaglige forskning integrerer samfunnsvitenskap og naturvitenskap og fremholder særlig viktigheten av en menneskesentrert form for økonomi. Han arbeider ved Institute of Environmental Science and Technology, ved Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Martinez-Alier øver stor innflytelse på en rekke fagfelt. Disse spenner fra antropologi, geografi, miljøstudier og politisk økonomi til jordbruksforskning og analyser av matsystemer. Han har en fremstående posisjon både som fagperson og offentlig intellektuell innen den stadig voksende bevegelsen for nedvekst og agroøkologi. Hans klare, analytiske kritikk av rådende økonomisk teori utfordrer den dominerende oppfatningen av økonomisk vekst som det eneste målet på en god økonomi. Martinez-Aliers tilnærming avviser økonomiske modeller basert på en utvinning av naturressurser hvor formålet er konsum og materiell akkumulasjon. Hans økonomiske rammeverk setter heller målet om en rik menneskelig og miljømessig vekst i sentrum og skaper slik en alternativ, pluralistisk teori om fastsettelse av verdi, som grunnlag for økonomiske vurderinger. Martinez-Aliers langvarige forskning, utført i en rekke globale kontekster, utgjør det empiriske fundamentet for hans teoretiske rammeverk.

Med utgangspunkt i deltagende forskningsmetoder utvikler han analyser i dialog med lokale og ikke-vestlige former for liv og kunnskap. Et sentral anliggende for Martinez-Alier er på hvilke måter miljøspørsmål er uløselig knyttet både til historisk urett og nåtidige ulikheter. Slik urett gjør det nødvendig å stille spørsmål om den «økologiske gjelden» som såkalte utviklede stater skylder tidligere koloniserte land.

To av Martinez-Aliers mest innflytelsesrike bøker er *Ecological Economics: Energy, Environment and Society* (med Klaus Schlüpmann, 1987) og *The Environmentalism of the Poor: A Study of Ecological Conflicts and Valuation* (2002). *Ecological Economics* gir en historisk oversikt over økologisk funderte former for kritikk av økonomi fra 1860-årene til 1940-årene. Ved å artikulere en annen tradisjon for økonomisk tenkning ble boken en katalysator for utviklingen av politisk økologi.

The Environmentalism of the Poor analyserer forholdet mellom miljøkonflikter og fattigdom. Boken tilbakeviser antagelsene om at det nødvendigvis må være en konflikt mellom å forbedre de fattiges økonomiske levekår og å oppnå miljømessig bærekraft.

Martinez-Alier er medlem og en av grunnleggerne av the International Society for Ecological Economics. Han grunnla også the Institute of Environmental Science and Technology (ICTA-UAB) ved UAB. Senteret er tverrfaglig og fremmer studier av miljøproblemer og deres årsaker. Det arbeider også for utforming av konstruktiv politikk som muliggjør et skifte til en bærekraftig økonomi. En sentral del av dets bidrag er også utviklingen av *The Environmental Justice Atlas*, som dokumenterer ulike kamper for miljø og rettferdighet på verdensbasis.

Martinez-Alier utmerker seg ved sin særegne evne til både å forutse og kontinuerlig engasjere seg i de sammenfildrede, globale utfordringene som fattigdom, klimaendringer og matsikkerhet utgjør. Hans teoretiske nytenkning og rolle som mentor setter stadig nye forskere og politikktutformere bedre i stand til å adressere disse sammenflettede krisene i det globale økonomiske liv.

Joan Martinez-Alier er utvilsomt en høyst verdig mottager av Holbergprisen 2023.

På vegne av Holbergkomitéen,

Heike Krieger, komitéleder